

ПОКАРАННЯ ЗА ЗАВІДОМО НЕПРАВДИВЕ ПОКАЗАННЯ В КОНТЕКСТІ КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВОЇ ПОЛІТИКИ ДЕРЖАВИ ЯК ГАРАНТІЯ ПРАВОВОЇ БЕЗПЕКИ

О.І. Габро

*викладач кафедри кримінального права
Національної академії внутрішніх справ*

Постановка проблеми. Проблема покарання за завідомо неправдиве показання виявляється тоді, коли закони відверто ігноруються, не виконуються, коли їх не цінують, не дотримуються, не поважають. Правовий нігілізм є тим фактором, який безпосередньо впливає на правову систему. Хронічне невиконання закону, іншого акту, ігнорування термінів виконання, безвідповідальність, незастосування санкцій породжують незахищеність національних інтересів і виступають як негативні фактори впливу на правову систему. І головне полягає в тому, що за вчинення подібних дій чи бездіяльності, (ст. 384 КК України), які, по суті, представляють загрозу національній безпеці, ніхто відповідальності не несе.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Проблеми кримінальної відповідальності за завідомо неправдиве показання розроблялися в юридичній літературі. Суттєвий внесок у дослідження цих питань зробити, зокрема: Ю.В. Александров, А.В.Галахова, М.І. Бансанов, А.М. Бойко, Д.І. Крупко, В.О. Навроцький, А.В. Наумов, В.Я. Тацій, В.С. Фельдблюм, Є.В. Фесенко та ін. Утім, більшість наукових праць з аналізованої тематики ґрунтуються на застарілій нормативній базі, використанні вузького підходу – лише з окремих аспектів цієї проблеми, без врахування сучасного праворозуміння окреслених асоціальних явищ.

Мета статті полягає: 1) у використанні цього дослідження для вдосконалення чинного КК України стосовно злочинів проти правосуддя; 2) спрямування цього дослідження на правове забезпечення правдивості показань через застосування до суб'єктів кримінально-правових відносин певних санкцій, та визначення й інших методів стимулювання суворого дотримання всіма без винятку громадянами своїх конституційних обов'язків та виконання законодавчих вимог щодо сприяння відправленню правосуддя (ст. 68 Конституції України).

Основні результати дослідження. Найважливішим моментом кримінального судочинства є, безперечно, призначення покарання винному. Покарання позбавляє злочинця благ, які він мав і виражає негативну оцінку його діяння від імені держави.

Закон стверджує, що покарання не має на меті спричинення фізичних страждань (ч. 3 ст. 50 КК України) [1, с. 16]. Але, як пише О.Т. Шевченко: «Покарання (кара, каральний вплив, каральна практика взагалі) виникає насамперед тому, що воно здатне завдати (і завдає) болю й страждань, а людина, якій воно призначається, здатна почувати, відчувати, переживати цей біль і це страждання. Кара – у фізичному й психічному плані – завжди негативний, шкідливий вплив на людину і саме її існування» [2, с. 74].

Покарання завжди має бути максимально справедливим, щоб кожний засуджений відчував, що покарання – не помста держави за здійснений ним зло-

чин, а свого роду лікувально-профілактичний засіб; що це робиться не лише заради суспільства, а й заради нього самого.

Покарання не тільки є карою за вчинений злочин, але і має на меті виправлення й перевиховання засуджених у дусі чесного відношення до праці, точного виконання законів, поваги до правил співжиття, а також попередження вчинення нових злочинів як засудженими, так і іншими особами [3, с. 116-142].

Чинне кримінальне законодавство спрямоване на попередження злочинів. За допомогою покарання здійснюється попереджувальна сторона дії кримінальних законів і діяльності державних органів та громадських організацій у боротьбі зі злочинністю. Успішне здійснення передбачених у законі цілей покарання можливе тільки при тій умові, якщо воно в кожному конкретному випадку є справедливим, тобто відповідає суспільній небезпеці вчиненого злочину й особи винного. Метою покарання є реалізація соціальної справедливості, «виправлення і перевиховання засуджених, запобігання вчиненню нових злочинів з боку самих засуджених, запобігання злочинів з боку інших осіб» [4, с. 163].

За Кримінальним кодексом УРСР 1960 р. простий вид завідомо неправдивого показання карався позбавленням волі на термін до одного року або виправних робіт на той же строк (ч. 1 ст. 178 КК України); покарання за кваліфікований вид завідомо неправдивого показання – позбавлення волі на строк до п'яти років (ч. 2 ст. 178 КК України) [5, с. 92].

Кримінальний кодекс України 2001 р. змінив покарання за завідомо неправдиве показання (висновок, переклад), (ст. 384 КК України). Характер цих змін полягає в пом'якшенні відповідальності за вчинення даного злочину та диференціації відповідальності за цей злочин.

Завідомо неправдиве показання (висновок, переклад) карається виправними роботами на строк до двох років або арештом на строк до шести місяців, або обмеженням волі на строк до двох років. Кваліфікований вид завідомо неправдивого показання (висновок, перекладу) карається виправними роботами на строк до двох років або обмеженням волі на строк до п'яти років, або позбавленням волі на строк від двох до п'яти років.

Як бачимо, санкція статті простого виду завідомо неправдивого показання (висновок, перекладу) є альтернативною. Суд має право вибирати з декількох видів покарання те, що в кожному конкретному випадку найбільше відповідає тяжкості вчиненого, враховує особу злочинця й здатне найефективніше забезпечити мету кримінального покарання. Таке законодавче рішення питання про санкцію за даний злочин є правильним. Воно дозволяє максимально індивідуалізувати покарання з урахуванням ступеню суспільної небезпеки вчиненого злочину, особи винного й інших обставин, що пом'якшують чи обтяжують відповідальність.

Але не потрібно забувати, що не можна проявляти милосердя до одних, порушуючи права інших. Трапляються випадки, коли завідомо неправдиві показання наносять значну шкоду іншим людям, причому злочинці не виявляють ніякого каяття. «Закон повинен виявляти свої гуманістичні принципи насамперед до суспільства, до потерпілих громадян і в останню чергу до злочинців, а не в зворотній послідовності» [6, с. 6]. Але у своїй сукупності потерпілий від злочину та його поведінка мають важливе кримінально-правове значення, оскільки враховуються при кваліфікації злочинів і призначенні покарання. Так структура особи

потерпілого включає такий компонент як «морально – психологічна характеристика, що відображає ставлення особи до соціальних цінностей і соціальних функцій, які вона виконує» [7, с. 13]. Як вважає Н.С. Карпов ми не можемо погодитися з «пріоритетом гуманізму для злочинця у порівнянні з його жертвою» [8, с. 80]. Саме тому ми пропонуємо розширити санкції ч. 1 ст. 384, додавши ще й такий вид покарання, як позбавлення волі на строк до двох років. Цим шляхом пішли такі країни, як: Республіка Таджикистан (до 2 років), Азербайджанська Республіка (до 6 місяців), Естонія (до 1 року), Латвія (до 2 років), Болгарія (аж до 5 років), Польща (до 3 років), Китай (до 3 років), Австрія (до 3 років), ФРН (від 3 до 5 років), [9, с. 304 – 305; 10, с. 304 – 305; 11, с. 185 – 186; 12, с. 276; 13, с. 206; 14, с. 166; 15, с. 202; 16, с. 118 – 119; 17, с. 102 – 103].

Законодавства деяких інших країн передбачають за давання завідомо неправдивих показань, висновку чи перекладу такий вид позбавлення волі, як тюремне ув'язнення: Іспанія (до 6 місяців), Франція (свідкам – до 5 років, перекладачам та експертам – до 7 років), Данія (до 4 років), Голландія (до 6 років), США (до 5 років) [18, с. 143; 19, с. 417; 20, с. 140; 21, с. 157; 22, с. 54]. Мабуть, законодавці цих країн враховують велику значимість правдивих свідчень для розкриття злочинів. Вважаємо, що запропоноване нами покарання – до 2 років позбавлення волі виглядає досить гуманним у порівнянні з такими країнами, як: Франція, Данія, Швейцарія, Болгарія, Китай, Австрія, ФРН, що вважаються більш розвинутими і більш спокійними в кримінологенному плані країнами ніж Україна.

Санкція ч. 2 ст. 384 КК України є альтернативною. При певних обставинах завдання загального й спеціального попередження може обумовити необхідність призначення винному такого суворого заходу покарання, як позбавлення волі.

Важливим принципом застосування покарання за чинним кримінальним законодавством є гуманізм. Гуманізм при призначенні покарання виражається в уважному та чуйному підході до людини. Особливої уваги потребують випадки, коли людина стала на злочинний шлях випадково або вчинила малозначний злочин, або була втягнена в злочин іншими особами внаслідок збігу визначених несприятливих для неї життєвих обставин – тут потрібно бути дуже обережним із застосуванням суворих заходів покарання. Суворі заходи застосовуються як покарання за тяжкі злочини, за рецидив злочинів, але й тут маємо якомога раціональніше поєднувати засоби примусу та стимулювання правослухняної поведінки таких осіб.

Дуже важливим принципом призначення покарання за чинним кримінальним правом є його індивідуалізація. Індивідуалізація покарання вимагає всебічного врахування судом усіх особливостей і обставин справи: характеру злочину, ступеню здійснення винним злочинного наміру, ступеню його вини, індивідуальних рис і властивостей винного, його способу життя в минулому і теперішньому, спонукань і мотивів, якими він керувався при вчиненні злочину і т.п. У вирокі при призначенні покарання необхідно конкретизувати виявлені судом обставини, що свідчать про характер і ступінь суспільної небезпеки злочину, а також про характер особи винного. Самого посилання на те, що покарання призначене з урахуванням особи винного, є недостатньо.

Позбавлення волі, за загальним правилом, призначається особам, винним у завідомо неправдивому показанні, що спричинило тяжкі наслідки, а також у

відношенні осіб, які раніше були засуджені за вчинення умисного злочину, вчинили новий умисний злочин, маючи незняту, непогашену у встановленому законом порядку судимість за попередній злочин. Переважну більшість осіб, які дали завідомо неправдиві показання (висновки, переклади) з урахуванням характеру вчиненого, особи винного і відсутності серйозних наслідків, засуджено до виправних робіт. Так, дослідження показали, що по відношенню до визнаних винними в простому завідомо неправдивому показанні (ч. 1 ст. 384 КК України), виправні роботи призначені 65,1%, арешт – 14,7%, обмеження волі – 20,2%; а за ч. 2 ст. 384 КК України призначені покарання розподілилися таким чином: виправні роботи – 44,3%, обмеження волі – 30,4%, позбавлення волі – 25,2%.

У певних випадках у відповідності зі ст. 75 КК України суд може застосувати звільнення від відбування покарання з випробуванням [1, с. 24 – 25]. Звільнення від відбування покарання з випробуванням можливе лише за умови, коли особі призначено один із таких основних видів покарань, як: а) виправні роботи, б) службове обмеження для військовослужбовців, в) обмеження волі, г) позбавлення волі на строк не більше п'яти років, якщо суд, враховуючи тяжкість злочину, особу винного та інші обставини справи, дійде висновку про можливість виправлення засудженого без реального застосування позбавлення волі або виправних робіт. Як показують дослідження, суди досить часто ухвалюють таке рішення.

Для індивідуалізації покарання за завідомо неправдиве показання (висновок, переклад) важливе значення має врахування пом'якшуючих і обтяжуючих обставин.

Істотно підвищує суспільну небезпеку завідомо неправдивого показання (висновок, перекладу) заподіяння ними тяжких наслідків (п. 5 ч. 1 ст. 67 КК України). «Під настанням тяжких наслідків, – пишуть І.С. Власов і І.М. Тяжкова, – варто розуміти таке положення, коли органи правосуддя, введені в оману або помилковими показаннями свідка, або неправильним висновком експерта, або неправильним перекладом, не тільки притягають до відповідальності невинну особу, але і засуджують її» [23, с. 96]. Але дане визначення не враховує деяких нюансів судово-криміналістичної практики.

Розглянемо для прикладу два з багатьох можливих випадків:

1. У справі про злочин, що не становив великої суспільної небезпеки, був винесений обвинувальний вирок і невинна особа була засуджена до штрафу на невелику суму. Тут за загальним правилом не можна визнати наявність тяжких наслідків. Тобто, настання тяжких наслідків не в усіх випадках може бути отожднено з фактом винесення обвинувального вироку.

2. Невинна особа в результаті завідомо неправдивого показання (висновок, перекладу) до суду тривалий час утримується під вартою. Суд виносить виправдальний вирок. Очевидна наявність тяжких наслідків для несправедливо обвинуваченого.

Г. А. Кригер пропонує під тяжкими наслідками розуміти «заподіяння таким злочином такого збитку, що, порівняно з іншими випадками вчинення злочинів того ж виду, є більш значним або особливо шкідливим» [24, с. 35]. Стосовно завідомо неправдивого показання (висновок, перекладу) важливо підкреслити, що обтяжуючою обставиною, можна визнати настання тільки таких тяжких наслідків, що заподіяні навмисно, тобто усвідомлювалися або мали б бути усвідомлені суб'єктом злочину.

Результати анкетування показують – опитані працівники правоохоронних органів вважають, що тяжкі наслідки настають, коли правоохоронні органи, введені в оману завідомо неправдивими показаннями (висновками, перекладами):

- значний час утримували під вартою невинну особу в порядку обрання запобіжного заходу або засуджували її до значного штрафу (30 і більше неоподаткованих мінімумів доходів громадян) -39, 3 %;

- у відношенні невинної особи виносили вирок, за яким призначалося таке покарання, як позбавленням волі на певний строк – 28, 5 %;

- незаконно виправдовували особу, винну у вчиненні тяжкого злочину, надаючи їй можливість уникнути слідства й суду – 18, 7 %;

- безпідставно притягували до кримінальної відповідальності невинну особу, яка внаслідок цього закінчувала життя самогубством чи вчинювала спробу самогубства – 13,5 %.

Тому, враховуючи вимоги процесу демократизації та гуманізації нашого суспільства, пропонуємо стосовно неправдивих показань вважати, що тяжкі наслідки настають у випадку, коли органи правосуддя, введені в оману завідомо неправдивими показаннями свідка чи потерпілого, неправильним висновком експерта, або неправильним перекладом перекладача притягають до відповідальності невинну особу, засуджують її до примусової ізоляції (арешт, обмеження волі, позбавлення волі) строком більше одного місяця, або до штрафу (30 і більше неоподаткованих мінімумів доходів громадян); якщо невинна особа перебуває під вартою під час досудового слідства строком більше одного місяця; якщо невинна особа здійснює спробу самогубства чи отримує значні розлади здоров'я, які потребують досить тривалого лікування; а також, якщо особа, винна у здійсненні тяжкого чи особливо тяжкого злочину, уникає відповідальності.

У ст. 67 чинного Кодексу, на відміну від Кримінального кодексу 1960 р. (ст. 41) немає вказівки на обставини, які обтяжують покарання з корисливих або інших низьких мотивів. Як відомо, вчинення завідомо неправдивого показання з корисливих спонукань є кваліфікованим видом проаналізованих нами злочинів.

Кримінальне законодавство передбачає вичерпний перелік обтяжуючих обставин. Аналіз судової практики показує, що вирішення цього питання в чинному законодавстві не зовсім вдале, воно не виправдано обмежує діяльність суду по індивідуалізації покарання. Напевно, цим можна пояснити те, що суди враховують і такі обтяжуючі обставини, які прямо не передбачені у ст. 67 КК України.

Наприклад, суди в окремих випадках визнають обтяжуючою обставиною, кількаразове завідомо неправдиве показання по одній конкретній справі, порушення обвинувачуванням після пред'явлення обвинувачення підписки про невиїзд, прагнення лжесвідка виправдати особу, яку вчинила тяжкий злочин, систематичне порушення винним трудової дисципліни або громадського порядку, притягнення його до дисциплінарної й адміністративної відповідальності, антигромадський спосіб життя й тощо. Подібна практика формально суперечить вимогам ст. 67 КК України.

Але водночас було б недоцільно позбавляти суд права врахувати в якості обтяжуючих обставини, не зазначені в законі. Не варто давати в законі вичерпний перелік обставин, що обтяжують відповідальність. Доцільно було б доповнити ст. 67 КК України нормою, аналогічного змісту ст. 66 КК України, тобто зазна-

чити, що «при призначенні покарання суд може визнати обтяжуючими відповідальність й інші обставини». Виховне значення покарання визначається насамперед тим, наскільки воно є справедливим, тобто визначено з урахуванням усіх обставин справи.

На жаль, суди при винесенні вироку й призначенні покарання за проаналізовані нами злочини не завжди вказують, які були виявлені конкретні обставини, що свідчать про характер і ступінь суспільної небезпеки злочину, а також про особистість винного.

По кожній кримінальній справі про завідомо неправдиві показання (висновки, переклади) повинні враховуватися всі пом'якшуючі й обтяжуючі обставини. До цього зобов'язує ст. 22 КПК України, що встановлює принципи всебічного повного й об'єктивного дослідження всіх обставин справи, тому слід вважати винесеним із порушенням ст. 323 КПК України той вирок, де не зазначені пом'якшуючі й обтяжуючі обставини або підкреслюються лише ті обставини, що обтяжують відповідальність [25, с. 14, 126].

Маємо також зауважити, що іноді дії винної особи мають ознаки складу злочину з пом'якшуючими та обтяжуючими обставинами одночасно. Суд має призначити особі покарання, необхідне і достатнє для її виправлення і попередження нових злочинів. Таке покарання є результатом інтелектуальної діяльності суду, в процесі якої він оцінює ступінь тяжкості вчиненого злочину, особу винного й обставини, що пом'якшують та обтяжують покарання. Перевага при цьому повинна віддаватися пом'якшуючій обставині.

У вироку повинні бути відображені відповіді на питання, чому і як саме кожна з цих обставин враховується і позначається на призначенні покарання, чому саме деякі з них не визнаються суттєвими або взагалі відхиляються. Тільки такий вирок може бути визнаний законним і обґрунтованим, а також переконливим не тільки для суду, але й для засудженого і присутніх у залі судового засідання.

Як бачимо, сучасне законодавство передбачає досить широкий спектр можливостей для рішучої боротьби із завідомо неправдивими показаннями, висновками, перекладами. Проте органи досудового слідства і суди не завжди ще повною мірою використовують силу закону, можна привести чимало прикладів з практики, коли слідство й суд проходять повз факти завідомо неправдивого показання, висновку чи перекладу. Не реагуючи на них, суд і слідство не показують приклад належної поваги до закону. Тут ми можемо цілком погодитися з П.П. Михайленком, який зазначав, що таке ліберальне відношення міліції, прокуратури і суду до осіб, які явно здійснили злочин, сильно заважає справі боротьби зі злочинністю [26, с. 75].

У присутніх у судовому засіданні людей чи в громадськості, проінформованої про перебіг суду засобами масової інформації може з'явитися думка, що можна легко уникнути покарання за неправду перед слідством і судом, таким чином, створюється атмосфера безвідповідальності. Чим же пояснюється, що суди, не виявляють належної активності в боротьбі з цими суспільно небезпечними діями?

Вважаємо, що, суди в деякій мірі недооцінюють значення боротьби із завідомо неправдивими показаннями, висновками, перекладами. Тут позначається свого роду сила прецеденту – «так вже повелося». Особливо це стосується таких

випадків, коли давання окремими свідками або потерпілими завідомо неправдивих показань (чи окремими експертами й перекладачами завідомо неправдивих висновків чи перекладів) не робить істотного впливу на розгляд справи, тому що істина встановлюється іншими доказами. Суд, вважаючи своїм основним завданням з'ясування суті справи, виявлення істини та винесення справедливого, обґрунтованого і законного вироку – не звертає увагу на завідомо неправдиве показання, висновок чи переклад.

Подібні речі є серйозним порушенням законності і потребують негайного реагування відповідних органів. Чинне законодавство вимагає, щоб у кожному випадку невинний не був притягнутий до кримінальної відповідальності виявлення ознак злочину були прийняті всі міри до швидкого і повного його розкриття, щоб кожний, хто вчинив злочин був підданий справедливому покаранню. Отже, для забезпечення принципу невідворотності покарання службові особи зобов'язані приймати всі відповідні міри до безумовного розкриття кожного злочину, виявленню й покаранню винних, а також для встановлення гарантій, що виключають притягнення до кримінальної відповідальності невинних.

Висновок. Не реагування судів чи органів досудового слідства на завідомо неправдиве показання (висновок, переклад) повинне бути засуджене і з моральної точки зору. Адже суд не тільки і не стільки покликаний карати, скільки виховувати людей у дусі точного виконання законів і поваги до правил співжиття.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Кримінальний кодекс України: Станом на 15 січня 2009 р. – К. : Велес, 2009. – 160 с.
2. Шевченко О.Т. Нужна ли Украине смертная казнь? / Харьковская правозащитная группа / Под общ. ред. Е.Е.Захарова. – Харьков : Фолио, 1997. – 96 с.
3. Хабибуллин М.Х. Личность преступника. – Казань : Изд-во Казанского ун-та, 1973. – 167 с.
4. Науково-практичний коментар до Кримінального кодексу України / За ред. В.Ф. Бойка, Я. Ю. Кондратьєва, С.С.Яценка. – К. : Юрінком, 1997. – 960 с.
5. Кримінальний кодекс України: Прийнятий 28 грудня 1960 року: Офіційний текст зі змінами та доповненнями за станом на 1 лютого 1993 року. – К. : Україна, 1993. – 183 с.
6. Вандышев А., Овчинский В. Стратегия профилактики // Сов. Юстиция. – 1991. – № 1. – С. 6-10.
7. Джужа О.М., Моисеев С.М. Проблемы потерпевшего від злочину (кримінологічний та психологічний аспекти): Навчальний посібник. – К. : УАВС, 1994. – 51 с.
8. Карпов Н.С. Злочинна діяльність : Монографія. – К. : Вид-во Семенко Сергія, 2004. – 310 с.
9. Уголовный кодекс Республики Таджикистан: Принят Законом Республики Таджикистан от 21 мая 1998 года «О принятии Уголовного кодекса республики Таджикистан». Введен в действие 1 сентября 1998 года Постановлением Парламента Таджикистана / Предисловие А.В.Федорова. – СПб. : Изд-во «Юридический центр Пресс», 2001. – 410 с.
10. Уголовный кодекс Азербайджанской Республики / Научное редактирование, предисловие докт. юрид. наук, проф. И.М.Рагимова ; [перевод с азербайдж. Б.Э. Аббасова]. – СПб. : Изд-во «Юридический центр Пресс», 2001. – 325 с.
11. Уголовный кодекс Эстонской Республики / [науч. ред. и перевод с эстонского В.В.Запелова; вступ. статья канд. юрид. наук доц. СПбГУ Н.И.Мацнева]. – СПб. : Изд-во «Юридический центр Пресс», 2001. – 262 с.

12. Уголовный кодекс Латвийской Республики / науч. ред. и вступ. статья канд. юрид. наук А.И. Лукашова и канд. юрид. наук Э.А. Саркисовой; [перевод с латвийского канд. юрид. наук А.И. Лукашова]. – СПб. : Изд-во «Юридический центр Пресс», 2001. – 313 с.
13. Уголовный кодекс Республики Болгария / Науч. ред. канд. юрид. наук, проф. А.И. Лукашова. [перев. с болгар. Д.В. Милушева, А.И. Лукашова; вступ. статья Й.И. Айдарова]. – СПб. : Изд-во «Юридический центр Пресс», 2001. – 298 с.
14. Уголовный кодекс Республики Польша / Науч. ред. канд. юрид. наук доц. А.И. Лукашов, докт. юрид. наук, проф. Н.Ф. Кузнецова; вступ. статья канд. юрид. наук, проф. Э.А. Саркисовой; [перев. с польского Д.А. Барилевич]. – СПб. : Изд-во «Юридический центр Пресс», 2001. – 262 с.
15. Уголовный Кодекс Китайской Народной Республики / Под ред. докт. юрид. наук, проф. А.И. Коробеева, [пер. с китайского Д.В. Вичикова]. – СПб. : Изд-во «Юридический центр Пресс», 2001. – 303 с.
16. Уголовный кодекс Австрии ; [пер. с нем.]. – М. : ИКД «Зерцало-М», 2001. – 144 с.
17. Уголовный кодекс ФРГ: Пер. с нем. – М. : Зерцало, 2000. – 208 с.
18. Уголовный кодекс Испании / Под редакцией и с предисловием доктора юридических наук, профессора Н.Ф. Кузнецовой и доктора юридических наук, профессора Ф.М. Решетникова. – М. : Зерцало, 1998. – 218 с.
19. Уголовный кодекс Франции / Науч. редактирование канд. юрид. наук доц. Л.В. Головки, канд. юрид. наук доц. Н.Е. Крыловой; [перев. с франц. и предисловие канд. юрид. наук, доц. Н.Е. Крыловой]. – СПб. : Изд-во «Юридический центр Пресс», 2002. – 650 с.
20. Уголовный кодекс Дании / Научное редактирование и предисловие С.С. Беляева, канд. юрид. наук (МГУ им. М.В. Ломоносова); [перев. с датского и англ. канд. юрид. наук С.С. Беляева, А.Н. Рычевой]. – СПб. : Изд. «Юридический центр Пресс», 2001. – 230 с.
21. Уголовный кодекс Голландии / Науч. ред. докт. юрид. наук, заслуженный деятель науки РФ, проф. Б.В. Волженкин; [пер. с англ. И.В. Мироновой]. – СПб. : Изд. «Юридический центр Пресс», 2000. – 253 с.
22. Уголовное право США: сборник нормативных актов / [сост., отв. ред. и автор вступ. ст. И.Д. Козочкин]. – М. : Изд-во УДН, 1985. – 160 с.
23. *Власов И.С., Тяжкова И.М.* Ответственность за преступления против правосудия. – М. : Юрид. лит., 1968. – 134 с.
24. *Кригер Г.А.* Наказание и его применение. – М. : Госюриздат, 1962. – 70 с.
25. Кримінально-процесуальний кодекс України : Прийнятий 28 грудня 1960 р. : Текст відповідає офіційному за станом на 1 січня 2002 р. – К., 2002. – 291 с. – (Кодекси України № 1/ 2002 р.)
26. *Михайленко П.П., Гельфанд И.А.* Вопросы предупреждения преступлений органами милиции. – К. : Высшая школа, 1963. – 89 с.

Габро О.І. Покарання за завідомо неправдиве показання в контексті кримінально-правової політики держави як гарантія правової безпеки

Стаття присвячена дослідженню теоретичних та практичних питань, пов'язаних із призначенням покарання за завідомо неправдиве показання для суб'єктів злочинів проти правосуддя за ст. 384 КК України. Автор виступає проти недооцінки судами значення боротьби проти завідомо неправдивих показань, відмічається неприпустимість залишення судами цих злочинів без уваги. Дається ґрунтовний аналіз обставин, що обтяжують чи пом'якшують покарання за завідомо неправдиве показання, підкреслюється велике значення індивідуалізації покарання.

Ключові слова: свідок, потерпілий, експерт, перекладач, завідомо неправдиві показання.

Габро О.И. Наказание за заведомо ложное показание в контексте уголовно-правовой политики государства как гарантия правовой безопасности

Статья посвящена исследованию теоретических и практических вопросов, связанных с назначением наказания за заведомо ложное показание для субъектов преступлений против правосудия по ст. 384 УК Украины. Автор выступает против недооценки судами значения борьбы против заведомо ложных показаний, отмечается недопустимость оставления судами этих преступлений без внимания. Дается основательный анализ обстоятельств, которые отягощают или смягчают наказания за заведомо ложное показание, подчеркивается большое значение индивидуализации наказания.

Ключевые слова: свидетель, потерпевший, эксперт, переводчик, заведомо ложные показания.

Gabro O.I. Penalties for intentional false testimony in the context of the state criminal policy as a guarantee for legal security

The article is devoted to the research of the theoretical and practical issues related to the imposition of penalty for intentional false testimony for the subjects of crimes against justice under the Art. 384 of the Criminal Code of Ukraine. The author argues against underestimation by the courts of the importance of combating the false testimony. Particular emphasis is made to the inadmissibility of neglecting such crimes by the courts. A detailed analysis of the circumstances that aggravate or attenuate the penalty for intentional false testimony is provided, significance of the penalty individualisation is emphasised.

Key words: witness, victim, expert, interpreter, intentional false testimony.

Стаття надійшла до редакції 15.11.2011.